

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

(१९९६) ३ एस. सी. आर १७६

आंध्र प्रदेश सरकार आणि इतर.

विरुद्ध

कलेती चेंगया

१ मार्च १९९६.

[न्यायमूर्ती के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती जी. बी. पटनायक]

आंध्र प्रदेश (आंध्र क्षेत्र) मालमत्ता (निर्मूलन आणि रैयतवाडी कायद्यात रूपांतर),
1948: कलम ५(२) आणि 11 (अ).

पुनरवलोकन स्वतःहून अधिकाराचा वापर-कालमर्यादा-धारण केलेल्या अधिकाराचा
वापर योग्य वेळेत केला पाहिजे-योग्य वेळ प्रत्येक प्रकरणाच्या तथ्यांवर अवलंबून असते.

जमाबंदी अधिकारी-चौकशी करून अनुदान उघड करून रैयतवारी पट्टा देणे हे
कायद्याच्या तरतुदींचे उल्लंघन होते-अभिलेख नष्ट करणे - जमाबंदी संचालकाद्वारे स्वतःहून
पुनरीक्षण अधिकाराचा वापर करणे-से जमाबंदी अधिकारीचा आदेश रद्द करणे - न्याय्य
ठरवणे - जमाबंदी संचालकाच्या आदेशात हस्तक्षेप करणे उच्च न्यायालयाने योग्य ठरवले
नाही.

दिवाणी अपील अधिकारक्षेत्र : दिवाणी अपील क्र. ४४२२/९६.

१९९२ च्या डब्ल्यू. ए. क्रमांक ७५२ मधील आंध्र प्रदेश उच्च न्यायालयाच्या २८ जुलै
१९९३ च्या निकाल आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी सी. बालसुब्रमण्यम आणि के. राम कुमार.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला:

अनुमती देण्यात आली.

विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील २८ जुलै १९९३ रोजी आंध्र प्रदेश उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने रिट अपील क्र. ७५२/९२ मध्ये दिलेल्या आदेशावरून उद्भवते. जमाबंदी संचालकाने २५ ऑक्टोबर १९९० रोजी आपल्या आदेशानुसार प्रदेश (आंध्र क्षेत्र) मालमत्ता (निर्मूलन आणि रैयतवाडी कायद्यात रूपांतर) (१९४८ चा २६) कलम ५(२) अंतर्गत अधिकारांचा वापर केला आणि ७ फेब्रुवारी १९८३ रोजी जमाबंदी अधिकाऱ्याचा आदेश बाजूला सारत प्रतिवादीला कायद्याच्या कलम ११ (अ) अंतर्गत रैयतवारी पट्टा मंजूर केला. जेव्हा त्या आदेशाला रिट याचिकेद्वारे आव्हान देण्यात आले, तेव्हा विद्वान एकल न्यायाधीशांनी दीर्घ कालावधीनंतर अधिकाराचा वापर मनमानी असल्याचे सांगत आदेश बाजूला ठेवला. अंतर्गत कोणत्या अधिकाराचा वापर केला गेला आणि त्या परिस्थितीत रैयतवारी पट्टाचे अनुदान बाजूला ठेवण्याचा आदेश बेकायदेशीर आहे हे दर्शविण्यासाठी कोणतीही पुरावा सादर केला गेला नव्हता.

असे दिसून येते की कायद्याचे कलम ५(२) खालीलप्रमाणे अधिकार देते:

“प्रत्येक जमाबंदी अधिकारी संचालकाच्या अधीन असेल आणि तो वेळोवेळी जारी करू शकेल अशा कायदेशीर सूचनांद्वारे मार्गदर्शित असेल आणि न्यायाधिकरणाकडे ज्याच्या संदर्भात अपील आहे त्या व्यतिरिक्त जमाबंदी अधिकाऱ्याचे कोणतेही आदेश, कायदे किंवा कार्यवाही रद्द करण्याचा किंवा त्यात सुधारणा करण्याचा अधिकारही संचालकाला असेल.”

स्वतःहून पुनरिक्षण करण्याच्या अधिकाराचा वापर योग्य वेळेत केला जाऊ शकतो, हा निश्चित कायदा आहे. जेव्हा असे मानले जाते की वेळोवेळी अधिकाराचा वापर केला जाऊ शकतो. योग्य वेळ किती असेल हे प्रत्येक खटल्याच्या तथ्यांवर अवलंबून असते. असे दिसून येते की या प्रकरणात जमाबंदी अधिकाऱ्याने तरतुदींच्या विरोधात आदेश जारी केले होते आणि चौकशी होईपर्यंत आणि कायद्याच्या कलम ११ (अ) अंतर्गत जमाबंदी अधिकाऱ्याने

केलेल्या अधिकाराचा वापर स्पष्टपणे कायद्याच्या तरतुदींचे उल्लंघन करत असल्याचे उघडकीस येईपर्यंत हे माहीत नव्हते. अशा परिस्थितीत संचालकाला अधिकाराचा वापर करण्यास भाग पाडले गेले. हे देखील दिसून येते की जेव्हा अभिलेख मागवण्यात आली तेव्हा ती अभिलेख नष्ट झाल्याचे उघडकीस आले. हे स्पष्ट होईल की या योजनेमागील व्यक्तींनी पाहिले होते की अभिलेख नष्ट केल्या गेल्या होत्या. या दृष्टीकोनातून पाहिल्यास, आमचे असे मत आहे की उच्च न्यायालयाने सेटलमेंट संचालकांच्या आदेशात हस्तक्षेप करण्यात स्पष्टपणे चूक केली होती.

त्यानुसार अपील करण्यास परवानगी आहे. एकल न्यायाधीश एफ आणि विभागीय खंडपीठाचे आदेश बाजूला ठेवले जातात आणि सेटलमेंट संचालकांचे आदेश प्रत्यास्थापित केले जातात. खर्च नाही.

टी. एन. ए

अपीलाला परवानगी देण्यात आली.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या / तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरीता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल."